

Obračun po petih letih

Največja solidarnostna akcija v naši občini — izglasovani sklep o eno oziroma dvoprocentnem samoprispevku za gradnjo in obnovo osnovno šolskih objektov — se bliža svojemu zaključku

Občani smo se ob predzadnjih volitvah, ko je bil tudi referendum za samoprispevek, odločili, da bo ta solidarnostna akcija trajala šest let, sredstva zbrana na ta način pa bodo porabljeni za uresničitev programa, ki je bil ovrednoten v javni razpravi in ki ga je sprejela ter potrdila občinska skupščina. Zavestno smo se odpovedali delu svojega osebnega dohodka, z namenom, da pričnemo zagotavljati našim otrokom boljše pogoje učenja in dela v osnovni šoli in s tem boljši start v življenje. Dokazali smo, kako močno se zavedamo, da je uresničevanje naših želja po višjem družbenem standardu, po boljših in enotnejših pogojih šolanja vseh naših otrok odvisno od naše pripravljenosti, da za hitrejšo doseglo postavljenih ciljev tudi prispevamo in sicer vsi brez razlike in vsak izmed nas, upoštevajoč pri

tem kot osnovo višino osebnih prejemkov.

Našemu zgledu in zgledu tistih, ki so že pred nami začeli reševati pereče probleme svoje soseske ali svoje občine na tak način, so medtem sledili tudi delovni ljudje v mnogih drugih občinah in danes skoraj že ni kraja, kjer samoprispevek za šole, komunalne gradnje ali kakršnokoli drugo, splošno koristno stvar ne bi bil uveden oziroma izglasovan in tako postal nepogrešljiva oblika za uresničevanje želja in stremeljenj občanov po hitrejšem napredku in razvoju kraja v širšem in ožjem smislu.

Resnične potrebe, upravičene želje občanov, so v naši, hitro se razvijajoči družbi, vedno večje, kakor so možnosti, da bi te potrebe in želje s sredstvi, ki so nam v proračunih družbeno političnih in samoupravnih interesnih skupnosti na razpolago, lahko uresničili. Z drugimi

besedami: s prispevki in davki občanov v vseh oblikah ni mogoče, da bi napravili in uredili, zboljšali in obnovili vse tisto, kar vsi občani čutimo, da je potrebno in se pogosto tudi jezimo, ker ni napravljeno ali urejeno. Vendar se pri tem včasih tudi sami zavedamo, da potreb in možnosti ni mogoče uskladiti niti v mnogo razvitejših sredinah, kot je naša in tudi ne v mnogo bogatejših državah od naše.

Mi, občani litijske občine, smo že opravili prvi izpit iz solidarnosti in to uspešno. Konec junija prihodnje leto bo ta naša obveza, ki smo jo dali pred šestimi leti, potekla. Pet let že redno vplačujemo del našega zaslužka v skupni sklad, zaupali smo ta sredstva organu, ki naj bi z njimi čim bolj smotrno gospodaril in uresničil tisto, za kar smo se dogovorili. Upravni odbor sklada se te svoje obveze v celoti zaveda. Vaše priznanje o dobro opravljenem delu bo vaša zaupnica skladu, obenem pa tudi najprepričljivejši argument, da se bomo lahko izrekli še za en samoprispevek v prihodnjem petletnem obdobju.

Ob uvedbi samoprispevka je bil program ovrednoten s 5.410.000 din, kot viri financir

anja so bili predvideni naslednji:

Občani s samoprispevkom v 6 letih	3.860.000 din
delovne organizacije	850.000 din
občinski proračun	700.000 din
ali skupaj	5.410.000 din

Kakšna je bila dejanska finančna realizacija za izvedbo sprejetega programa v 5 letih?

1. SAMOPRISPEVEK

Rast osebnih dohodkov za poslenih v občini je bila v zadnjih 5 letih občutno hitrejša, kakor je bilo predvideno, zato je tudi višina zbranih sredstev iz samoprispevka rastla hitreje, kot je bila planirana. Vzporedno s tem pa so seveda rasli tudi stro-

ški gradnje, na žalost mnogo hitreje, kot pa osebni dohodek in samoprispevek. Razkorak med predvidenimi stroški, zbranim prispevkom in dejanskimi stroški je bil vedno večji in se do konca prvega petletnega obdobja ni ustavil. S samoprispevkom občanov smo v 5 letih zbrali sledeča sredstva:

SAMOPRISPEVEK	
— zaposlenih v družbenem sektorju	5.354.031 din
— od kmetov	287.285 din
— od obrtnikov	315.236 din
SKUPAJ	5.956.534 din
2. SREDSTVA DELOVNIH ORGANIZACIJ	2.572.651 din
3. SREDSTVA IZ PRORACUNA OBCINE	536.784 din
4. BANČNI KREDITI	2.056.488 din
5. DRUGI DOHODKI	23.237 din
torej skupaj	11.145.694 din
6. PREDVIDENI DOTOK DO ZAKLJUČKA	3.500.000 din
SKUPAJ	14.645.694 din

Kakšen je bil leta 1969 sprejeti program izgradnje in obnove šol, kaj smo dejansko naredili in koliko sredstev je bilo za to potrebno, vidimo v sledeči tabeli:

OSNOVNA ŠOLA LITIJA

	Predvideno delo ob referendumu	Opravljen delo	Plan v din	Dejansko porabljen v din
Litija	adaptacija	adaptacija	240.000	194.293
Polšnik	adaptacija	adaptacija	30.000	176.081
Ribče	adaptacija	—	5.000	—
Hotič	adaptacija	adaptacija	50.000	39.491
Sava	adaptacija	adaptacija	15.000	113.941
Vače	centr. kur.	centr. kur.	100.000	160.692
Jevnica	adaptacija	adaptacija	120.000	559.432
Konjšica	adaptacija	nova šola	160.000	389.078
Kresnice	adaptacija	načrti za novo šolo	40.000	15.000
Litija—Gradec	nova šola	nova šola	2.050.000	3.547.875

OSNOVNA ŠOLA ŠMARTNO

Osn. šola Šmartno	prizidek	prizidek	1.080.000	2.325.684
Štan. Poljane	nova šola	nova šola	370.000	1.081.192
Primskovo	nova šola	nova šola	600.000	1.094.441
Javorje	adaptacija	adaptacija	20.000	104.930
Mamolj	adaptacija	adaptacija	45.000	146.508
Kostreznica	popr. stehe	kritje strehe	25.000	31.080

OSNOVNA ŠOLA GABROVKA

Gabrovka	adaptacija in centr. kur.	adaptacija in centr. kur.	300.000	334.918
Gradišče	adaptacija	adaptacija	30.000	3.650
Dole	adaptacija in centr. kur.	adaptacija in centr. kur.	130.000	113.330

SKUPAJ:			5.410.000	10.431.589
----------------	--	--	------------------	-------------------

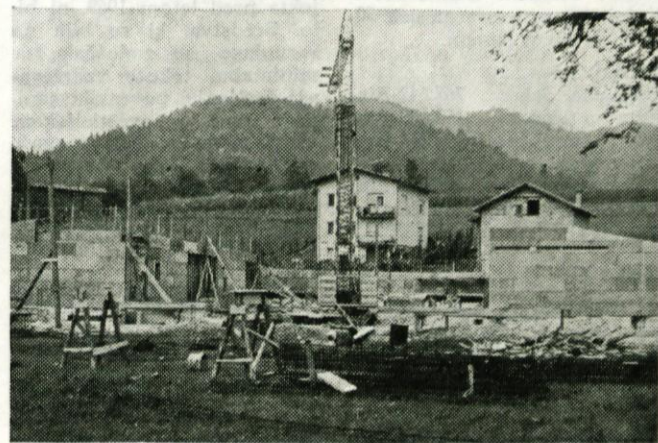
Podrobnejši prikaz izvršenih del po šolah:

V programu samoprispevka je bilo predvideno, da bomo v šestih letih zgradili štiri nove šole in prizidek k osnovni šoli Šmartno.

1. Maja leta 1972 je bil slovesno predan učencem PRIZIDEK ŠTIRIH UČILNIC IN

DVEH DELAVNIC ZA TEHNIČNI POUK PRI OSNOVNI ŠOLI »FRANC ROZMAN, STANE« V ŠMARTNEM. Zmogljivost šole se je povečala za 128 sedežev.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Šola v Litiji smo pričeli graditi. Zelja nas vseh je, da bo čim prej zgrajena. — Foto: Zofka

Obračun po petih letih

(Nadaljevanje s 1. str.)

Stroški:	
gradbeni izvajalec GIP	
»BETON-ZASAVJE«,	
Zagorje	2.058.521 din
oprema	107.446 din
projekt, nadzor in	
ostalo	159.917 din
SKUPAJ	2.325.684 din

2. GIP »BETON-ZASAVJE« Zagorje je zgradilo tudi DVO-RAZREDNO OSNOVNO ŠOLO NA PRIMSKOVEM. To šolo obiskuje 8 do 10 učencev,

stroški:	
gradbena dela	1.028.180 din
oprema	17.345 din
projekt, nadzor	48.889 din
SKUPAJ	1.094.414 din

3. Stanovanjsko komunalno podjetje Litija in »Marles« iz Maribora sta z združenimi močmi zgradila DVORAZREDNO MONTAŽNO OSNOVNO ŠOLO ZA NIZJO STOPNJO V KONJSICI, ki jo obiskuje 8 do 10 učencev, slovesno pa je bila predana učencem za rojstni dan maršala Tita 25. maja 1973.

Prvotno je bilo predvideno, da se na Konjsici adaptirajo prostori iz župnišča, kjer je bila šola od ustanovitve oz. osvoboditve pa do otvoritve nove šole. Izkušnje pri adaptacijah ostalih šolskih objektov, kjer so se v večini stroški povečali za preko 100 %, so upravni odbor sklada privedle do odločitve, da se na Konjsici postavi montažna šola. Tej odločitvi je botrovalo tudi dejstvo, da so učenci in učitelji v teh prostorih gostovali, ker sama zgradba ni bila last matične šole Litija.

stroški:	
podstavek in zunanja ureditev GOP Komunala	
Litija	186.640 din
montažni elementi Marles	
Maribor	155.671 din
oprema	31.087 din
načrti, nadzor, ostali stroški	15.681 din
SKUPAJ	389.078 din

4. Spomladi 1974 se je začela tudi gradnja DVORAZREDNE OSNOVNE ŠOLE V ŠTANGARSKIH POLJANAH. Delo je prevzel Gradbeno obrtno podjetje »KOMUNALA« Litija, predvidoma se bodo učenci lahko preselili v šolo v šolskem letu 1974/75. V šoli bo prostora za cca 50 učencev v eni izmeni.

stroški:	
gradbena dela	767.642 din
zunanja ureditev	150.000 din
odkup zemljišča	27.764 din
oprema	56.840 din
načrti, nadzor	47.660 din
elektro priključ.	31.286 din
SKUPAJ	1.081.192 din

OPOMBA:

Dokončen obračun stroškov bo opravila kolavdacijska komisija po zaključku gradnje.

5. Ko smo v letu 1969 sprejemali program izgradnje osnovnošolske mreže, smo predvideli, da bomo v Litiji na Graški Dobravi zgradili štiri

razredno osnovno šolo. Pretekli sta dve leti in ugotovili smo lahko, da so v Litiji potrebe po veliko večji šoli. V razvitejših državah, pa tudi pri nas že prehajamo na sodobnejšo obliko pouka, to je kabinetni pouk. V stari šolski zgradbi v Litiji takšne oblike ni mogoče v celoti izvesti, predvsem zaradi tega, ker primanjkuje prostora.

Upravni odbor sklada je zato spremenil program, in sicer tako, da bi v Litiji zgradili 16 razredno šolo s telovadnico, v kateri bi lahko uvedli novo obliko pouka. Takšni odločitvi so botrovali tudi obljube, da bomo za realizacijo tega projekta dobili pomoč širše družbene skupnosti, v obliki kredita. Minila so leta in plahnele so obljube o kreditu, z lastnimi sredstvi pa nismo mogli pristopiti h gradnji celotne 16 razredne šole, saj bi ta investicija po takratnih ocenah zahtevala cca 13.000.000 dinarjev.

Ker glavni načrti omogočajo etapno gradnjo, smo končno do meseca junija 1974 zbrali toliko sredstev, da smo lahko pričeli graditi I. etapo, v kateri bodo 4 učilnice, skupinska predavalnica, knjižnica in sanitarni prostori. Gradnjo ostalih učilnic in telovadnice pa bomo lahko začeli potem, če se bomo v občini odločili za nov samoprispevek.

Dosedanji stroški:	
gradbena dela (izločeno)	2.710.978 din
odkup zemljišča	297.430 din
načrti, nadzor	286.369 din
oprema	271.089 din
SKUPAJ	3.547.875 din

OPOMBA:

Kot v Štangarskih Poljanah bo tudi v Litiji napravljen obračun z izvajalcem po zaključku gradnje I. etape.

6. Preden bi podrobno analizirali izvršene adaptacije osnovnih šol moramo poznati nekatera dejstva, da nam bodo lažje razumljiva odstopanja med predvidenimi in dejanskimi stroški.

a) večina šolskih zgradb v občini je starejšega datuma, zgrajene so bile pred 25., 50. ali celo več leti.

b) zaradi pomanjkanja sredstev večjih vlaganj v objekte pred letom 1969. ni bilo. Sredstva, ki so bila na razpolago, so zadoščala za minimalno tekoče vzdrževanje (beljenje, popravila sanitarnih in), o investicijskem vzdrževanju ni bilo mogoče razpravljati.

c) upravni odbor sklada, strokovne službe in drugi zainteresirani so imeli dve poti:

1. ali na objektih opraviti s sredstvi samoprispevka le najnujnejša dela in zato porabiti samo predvidena sredstva za posamezno šolo,

2. ali za adaptacije odobriti več sredstev in šolsko zgradbo popraviti tako, da dalj časa vanjo ne bo potrebnih večjih vlaganj.

V kolikor bi se odločili za prvo alternativo, bi morali čez leto ali dve ponovno razmišljati o popravilu šole.

Člani upravnega odbora so se odločili za drugo možnost, vodstva šol bodo s sredstvi, ki jih imajo za amortizacijo, sproti odpravljala pomanjkljivosti, in prepričani smo lahko, da stanje objektov ne bo nikdar več tako kritično, kot je bilo pred letom 1969.

d) Strokovna komisija, ki je pregledala stanje osnovne šole Kresnice, je ugotovila, da adaptacija šole v Kresnicah ni bila predvidena, zato je upravni odbor sklenil, da naj se s sredstvi financirajo načrti za novo šolo, ki bi bila zgrajena v bližnji prihodnosti.

Upravni odbor je tako v primeru Kresnic in Konjsice odstopil od programa del, ki je bil predviden do referendumu.

Vsa navedena dejstva in močan dvig cen gradbenega materiala in storitev so vzroki, da smo za adaptacije in novogradnje porabili veliko več sredstev, kot je bilo prvotno predvideno.

7. Med objekti, ki so bili v celoti obnovljeni s sredstvi samoprispevka, moramo na prvo mesto uvrstiti **Osnovno šolo v Jevnici**. Obnovljeno je 55 % celotne zgradbe.

Stroški:	
gradbena dela	494.026 din
(izvajalec GIP Beton Zagorje)	
oprema	28.429 din
nadzor, načrti in ostalo	36.977 din
skupaj	559.432 din

8. **Osnovna šola Vače, Gabrovka in Dole** so dobile centralno ogrevanje. V Gabrovki je bila zgrajena nova kotlovnica in delno obnovljena celotna šolska zgradba.

Stroški:	
osnovna šola Vače	160.692 din
osnovna šola Gabrovka	334.918 din
osnovna šola Dole	113.330 din

9. S sredstvi samoprispevka je bila v celoti obnovljena tudi **Osnovna šola Sava**.

Stroški za celotno adaptacijo, ki jo je opravilo Stano. vanjsko komunalno podjetje Litija, so znašali **113.941 din**.

10. Adaptacije šolskih poslopij v Hotiču, Polšniku, Javorju, Kostrevnici in Mamolju so v zaključni fazi. Opraviti je potrebno le še manjša dela.	
Dosedanji stroški:	
1. Hotič	39.491 din
2. Polšnik	176.081 din
3. Javorje	104.930 din
4. Kostrevnica	31.080 din
5. Mamolj	146.508 din

Adaptacije je na vseh šolah napravilo SKP Litija, dokončen obračun bo opravljen po zaključku adaptacij.

11. Program samoprispevka je predvidel tudi vlaganje v objekte osnovne šole Ribče, Gradišče in Kresnice.

Osnovna šola v Ribčah je bila ukinjena zaradi majhnega števila učencev. O vlaganju v objekt bo upravni odbor sklada razpravljati letos.

V osnovni šoli Gradišče pri Dolah je sklad financiral stroške vodovodne napeljave v šolski stavbi. Večja vlaganja v objekt pa tako niso bila predvidena.

Stroški:	
Kresnice	15.000 din
Gradišče	
vod. napeljava	3.650 din

12. Sedanji samoprispevek se bo iztek 30. 6. 1975, za delovne organizacije pa 31.

decembra 1975. S predvidenim dohodkom bomo poravnali stroške začetih adaptacij in novogradenj, največ sredstev pa bomo namenili za nadaljevanje gradnje osnovne šole v Litiji na Graški Dobravi. Predvidevamo, da se bo do konca samoprispevka v skladu nabralo 3.500.000 din, od tega bomo za litijsko šolo namenili najmanj 3.200.000 dinarjev, za ostale šole pa do 200.000 dinarjev.

Kvaliteten pouk in zdrav telesni razvoj otrok lahko zagotovimo le v primernih vzgojno varstvenih in šolskih objektih

To, kar omenjam v naslovu, smo že zagotovili tistim otrokom, ki obiskujejo nove in prenovljene šolske prostore, ostalim, ki še nimajo vseh teh pogojev, lahko to omogočimo v prihodnjem petletnem obdobju, če se bomo ponovno odločili za solidarnostno akcijo — samoprispevek.

Težko nam je bilo pred leti, ko smo z bojaznijo ugotavljali, da smo program prvega samoprispevka široko zasnovali. Danes nam je veliko lažje, ugotavljamo, da smo program leto dni pred rokom v celoti realizirali.

Naša družba gre s hitrimi koraki v lepšo bodočnost. Nič nas ne more zaustaviti v našem razvoju, čeprav se porajajo nove in nove potrebe na vseh ravneh družbenega življenja. Vedno več proizvajamo in vse več lahko namenimo za naše potrebe. Vse nas prežema solidarnostni duh. Delavci, kmetje, uradniki, gospodinjice, mladina, vsi smo pripravljeni s skupnimi prizadevanji graditi šole, otroške vrtce, zaradi ujme porušen del domovine. To smo že šestkrat dokazali. Ni nam žal denarja, prelitega znoja, utrujenih rok, samo da si zgradimo boljši jutri.

Ob prvi večji solidarnostni akciji v naši občini smo pred vsem otrokom, ki obiskujejo podružnične šole, izboljšali pogoje za učenje in bivanje

v šoli. Manj smo storili za otroke v večjih centrih. To smo storili namenoma, solidarnost nam je to narekovala, saj so se otroci v podružničnih šolah šolali v najtežjih pogojih. Malo smo v preteklih letih storili tudi na področju normalnega telesnega razvoja učencev in občanov. Vse preveč je v šolskih klopek slabokrvnih dečkov in deklic, učencev s slabo držo in telesnimi hibami. Zaradi omejenih finančnih sredstev tudi otroškega varstva nimamo urejenega tako, kot bi želele zaposlene matere in očete. Vse več nas je, ki hočemo svoje zdravje krepiti v urejenih športno rekreacijskih prostorih. Poleti na prostem, pozimi v telovadnicah. To so tri področja našega družbenega življenja, v kateri bi v prihodnjem petletnem obdobju vložili sredstva, ki bi jih zbrali s samoprispevkom.

V občini so se že pričele intenzivne priprave na razpis novega referenduma. Oblikuje se že tudi program, kaj bi se z zbranimi sredstvi v prihodnjih petih letih gradilo. Želje, potrebe so veliko večje, kot je na razpolago sredstev. Potrebna je temeljita presoja, kaj najbolj potrebujemo, čemu se lahko še za nekaj let odrečemo. Vendarle pa lahko sestavimo program, ki bo koristen za vse in ki smo ga sposobni realizirati.

V dosedANJI razpravi se je oblikoval naslednji program:

I. ŠOLSTVO	Predvideni stroški v din
1. Gradnja II. in III. etape OSNOVNE ŠOLE V LITIJ NA GRASKI DOBRAVI — 12 učilnic — telovadnica	8.617.000 2.000.000
2. Gradnja 3-razredne OSNOVNE ŠOLE V KRESNICAH	2.500.000
3. Gradnja telovadnice (tudi za športno rekreacijske namene) in adaptacija OSNOVNE ŠOLE V LITIJ NA ROZMANOVEM TRGU	4.864.000
4. OSNOVNA ŠOLA JEVNICA — centralna kurjava	252.000
5. OSNOVNA ŠOLA POLŠNIK — centralna kurjava	313.350
6. Gradnja telovadnice pri OSNOVNI ŠOLI ŠMARTNO	1.911.000
7. OSNOVNA ŠOLA KOSTERVNICA — centralna kurjava	224.000
8. OSNOVNA ŠOLA GABROVKA — gradnja telovadnice — gradnja 4 učilnic	1.242.000 1.877.000
9. Sofinanciranje gradnje šolskih igrišč pri podružničnih šolah	200.000
ŠOLSTVO SKUPAJ	24.000.000

(Nadaljevanje na 3. strani)

Obračun po petih letih

(Nadaljevanje z 2. strani)

II. OTROŠKO VARSTVO

Sredstva samoprispevka bi predvsem usmerili v tri večje načrte. Pri financiranju bi sodelovala Temeljna skupnost otroškega varstva Litija, ki vsako leto del sredstev, s katerimi gospodarji, nameni za investicije.

	Vrednost objekta	Sofinanciranje TSOV	Samoprispevek
1. SMARTNO — otroški vrtec za 60 otrok od 2—7 let	2.056.000	806.000	1.250.000
2. LITJA — otroški vrtec z jaslami za 80—100 otrok od 1—7 leta	3.886.000	2.386.000	1.500.000
3. Sofinanciranje gradnje objekta za letovanje otrok na Debelem rtiču	700.000	450.000	250.000
SKUPAJ OTROŠKO VARSTVO	6.642.000	3.642.000	3.000.000

Rekapitulacija:

1. šolstvo	24.000.000 din
2. otroško varstvo	3.000.000 din
Skupaj	27.000.000 din

Navedeni program na prvi pogled zadovoljuje samo potrebe šolstva in otroškega varstva. Pri globlji analizi pa lahko ugotovimo, da program šolstva z gradnjo telovadnic hkrati rešuje potrebe telesne kulture najširšega kroga občanov, saj so telovadnice predvidene pri vseh popolnih osnovnih šolah: v Litiji dve ter v Smartnem in Gabrovki. Ena izmed dveh telovadnic v Litiji naj bi bila večji izmer kot jih predvidevajo šolski normativi, tako da bo mogoče v njej igrati tudi igre z žogo: košarko, roket in podobno.

Omenili smo že, da s sredstvi sedanega samoprispevka ni mogoče v celoti zgraditi predvidene 16-razredne šole v Litiji, zato je bilo v dosedanjih razpravi poudarjeno, da je potrebno to gradnjo najprej zaključiti. Šola bo imela značaj popolne osemletke, kar pomeni, da bodo v njej vsi razredi od prvega do osmega.

Tudi na desnem bregu Litije naj bi bila v bodoče še naprej popolna osemletka. V zgradbi na Rozmanovem trgu pa naj bi primernejše prostore dobili še Posebna osnovna šola in Glasbena šola, ki sta sedaj utesnjeni in zaradi neustreznih prostorov onemogočeni v razširitvi dejavnosti. Šolsko zgradbo pa je potrebno temeljito adaptirati in ob njej zgraditi telovadnico. V prenovljenih prostorih bo mogoče organizirati pouk po najsodobnejših metodah v vseh treh šolah, ki bodo uporabljale zgradbo.

Osnovno šolo v Gabrovki smo prenovili že s tem samoprispevkom. V kraju pa se kaže potreba po dodatnih učnih prostorih, zato je v programu predvidena gradnja štirih učilnic in telovadnice, ki bi hkrati služila tudi kulturnim potrebam Gabrovke in širšega zaledja.

Šolske zgradbe v Jevnici, Polšniku in Kostrevnici so še vedno ogrevane na klasičen način. Predvideno je, da se v vse tri stavbe napelje centralno ogrevanje in tako sodobni način ogrevanja.

Večina podružničnih šol nima urejenih zunanjih šolskih telovadišč. Pouk telovadbe je omejen, v nekaterih šolah celo nemogoč. Posledica takšnega stanja je slaba telesna drža učencev, telesne hibe in podobno, katerim se lahko v večini primerov izognemo s telesno vzgojo. Žal, ne bomo zmogli zbrati toliko denarja, da bi poleg ostalega programa na podružničnih šolah zgradili telovadišča. S samoprispevkom bi sofinancirali gradnjo, in sicer tam, kjer bi šole in občani krajevne skupnosti pristopili k ureditvi šolskih igrišč. V te namene je po tem predlogu namenjenih 200.000 dinarjev.

V vseh večjih krajih naše občine se že dolgo časa čuti potreba po novih vzgojno-varstvenih objektih — otroških vrtcih. Samoupravna interesna skupnost otroškega varstva dokaj uspešno rešuje te probleme v manjših krajih (Kresnice, Jevnica), kjer se lahko z razmeroma majhnimi sredstvi odprejo novi oddelki. Težje je pri večjih investicijah. To sta v tem trenutku vrtca v Smartnem in Litiji. Predšolski otroci se v Smartnem in starem vrtcu v Litiji stiskajo v higiensko neprimernih prostorih in vsako leto so vse močnejše zahteve, da se varstvo v takih prostorih iz zdravstvenih razlogov ukine. Pri financiranju gradnje teh dveh objektov bi

skupno sodelovala samoprispevek in Temeljna skupnost otroškega varstva. Skupnost bi prispevala 3.642.000 dinarjev, 3.000.000 dinarjev pa bi se zagotovilo iz samoprispevka.

Starši, ki so že pošiljali svoje šolarje v počitniško kolonijo Ankanan, vedo, da letos otroci niso letovali v Ankananu. Na prostoru, kjer je bila kolonija, so že alj pa še bodo zrasli novi hoteli. Odbor, ki vodi kolonijo, je našel rešitev na Debelem rtiču, kjer že obstaja zdravstvena kolonija Rdečega križa Slovenije. V sodelovanju s petimi občinami, ki so se znašle v podobnem položaju kot naša, bi ob sedanjih zgradbah na Debelem rtiču zgradili nov objekt za letovanje otrok. V naši občini je potrebno zbrati 700.000 dinarjev. V tem objektu bi bilo za našo mladino zagotovljeno 60 mest skozi vse leto. Iz samoprispevka bi za ta projekt namenili 250.000 dinarjev, ostala sredstva pa bi se zbrala prek interesne skupnosti in delovnih organizacij. Prav je, da se našim otrokom še nadalje zagotovi možnost poletnega letovanja na morju. Če kolonije ne bi bilo, marsikdo iz socialno šibke družine ne bi videl morja.

Z našim »DA« na referendumu 17. novembra, bomo denar zbrali takole:

1. SAMOPRISPEVEK	Predv. dotok
a) občani iz delovnega razmerja in občani, ki prejema osebno ali družinsko pokojnino po po stopnji 1 % od neto osebnih dohodkov in pokojnin	8.042.000
b) občani, ki opravljajo obrtno ali drugo dejavnost, po stopnji 2 % od ugotovljenega dohodka	553.000
c) občani, ki opravljajo kmetijsko dejavnost, po stopnji 1 % od katastrskega dohodka in poseka lesa	155.000
SKUPAJ V PETLETNEM OBDOBJU	8.750.000

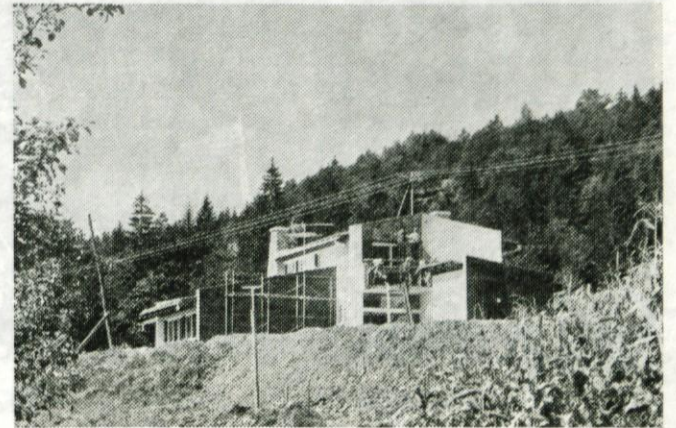
2. Temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, bi se s posebnim družbenim dogovorom obvezale, da bodo do 1981. leta prispevale v sklad ostanek manjkajočih sredstev za realizacijo programa, in sicer 18.250.000 dinarjev.

Program seveda še ni dokončen, v marsičem ga bo potrebno dopolniti. Spremembe naj se oblikujejo v

dobivanje znanja. Znanje pa je postalo zahteva časa. Tej nalogi so namenjena tudi prizadevanja, da bi s sredstvi, zbranimi v petih letih s samoprispevkom, v glavnem dosegli ta cilj. Inicijativni odbor za pripravo referendumu se zato obrača na vse nas, ki živimo v tej skupnosti, da podpremo ta prizadevanja in z večino glasov »ZA« omogočimo ustvariti boljše pogoje za vzgojo in izobraževanje otrok. Naša odločitev bo povedala vsem, kakšen je naš odnos do otrok in kolikšna je naša skrb za jutrišnji dan.

Nihče ne more brezskrbno zamahovati z roko, češ, kaj me brigajo drugi, ker gre za otroke. Tu so! Naši so! Otroci zelo majhnega naroda. Bodoče matere, očete, znanstveniki, umetniki, delavci, zdravniki, učitelji... Katerega od njih smemo izgubiti? Prihajajo, rastejo, odrasčajo. Naša odgovornost je velika. Od njihove današnje vzgoje je odvisna jutrišnja podoba družbe. In ni nam vseeno, kakšna bo, zanj so naši očete žrtvovali življenja.

Lojze Kotar

Nova šola v Stangarskih Poljanah bo letos sprejela učence. — Foto: Zofka

Nov sistem štipendiranja

V litijski občini so delavci že podpisali nov samoupravni sporazum o štipendiranju. Vsi formalni postopki so bili opravljeni v juliju in avgustu, tako da bodo obveznosti delovnih organizacij veljale od 1. 7. 1974 dalje. Odnose s štipendisti pa bodo vsi štipenditorji uredili po novem od 1. 9. 1974 dalje.

V čem so novosti novega stema?

Delovne organizacije in samoupravne interesne skupnosti bodo podeljevale t.i. **kadrovske štipendije**. Višina teh štipendij je enotno določena za vse podpisnike samoupravnega sporazuma in je odvisna samo od učnega uspeha štipendista:

Srednje šole:

zd 350 točk
db 400 točk
pd 450 točk
odl 500 točk

Višje ali visoke šole:

od 6,0 do 6,5 oz. od 2,0 do 2,4	= 450 točk
od 6,6 do 7,2 oz. od 2,5 do 2,9	= 500 točk
od 7,3 do 7,9 oz. od 3,0 do 3,4	= 570 točk
od 8,0 do 8,6 oz. od 3,5 do 3,9	= 650 točk
od 8,7 do 9,3 oz. od 4,0 do 4,4	= 750 točk
od 9,4 do 10 oz. od 4,5 do 5	= 850 točk

Točka je v letošnjem letu vredna 1 dinar.

Pri vpisu v 1. l. srednje šole 400 točk.

Kadrovske štipendije lahko dobijo dijaki in študentje ne glede na socialni položaj. Dosedanje pogodbe med štipendisti in štipenditorji ostanejo v veljavi. Sprejeto je stališče, da bodo štipenditorji uskladili dosedanje pogodbe v primerih, ko je v novem sistemu štipendiranja predvidena višja štipendija, kot pa je pogodbeno določena.

Poleg kadrovskih štipendij pa obstajajo še **osnovne štipendije**. Sredstva za te štipendije združujejo vse delov-

ne organizacije po posebnem sistemu. Pravico do osnovne štipendije ima vsak vajenec, dijak ali študent, ki nima dovolj sredstev za šolanje. Samoupravni sporazum predvideva, da bo višina osnovne štipendije razlika med dohodkom na člana družine in življenjskimi stroški. Za leto 1974 so izračunani življenjski stroški za dijake 900 din, za študente pa 1200 din. Dohodek na člana družine izračunamo tako, da vzamemo vsoto med polovičnim dohodkom na člana družine in

otroškim dodatkom. Osnovne štipendije so odvisne od socialnega stanja družine in nanje ne vpliva učni uspeh. Če je izračunana osnovna štipendija večja od dovoljene kadrovske, je štipendist upravičen do te razlike. Osnovne štipendije bo podeljevala komisija podpisnikov samoupravnega sporazuma, ki ima sedež pri kadrovski službi Skupščine občine Litija.

Nov sistem štipendiranja bo zagotovil vsakemu mlademu človeku osnovne pogoje za študij, delovnim organizacijam pa omogočil dolgoročno kadrovske politike.

Ivan GODEC

Zbor aktivistov OF litijskega okrožja 8. septembra je bil veličasten

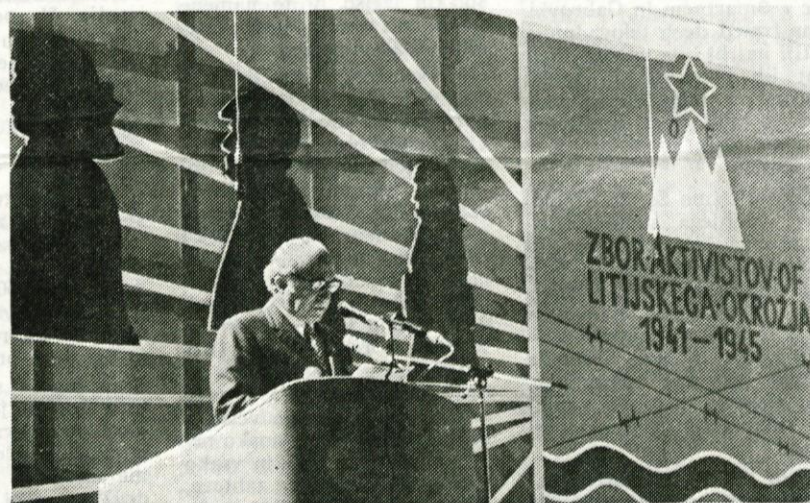
Aktivisti OF, borci, mladina in pripadniki teritorialnih enot so se zbrali pred spomenikom žrtvam NOB v Litiji

Množica aktivistov OF, borcev in mladine je v sprevodu krenila na slavnostni zbor

Predsednik SO Litija Jože Dernovšek predaja Francu Poglajnu-Kranjcu, predsedniku odbora litijskih aktivistov OF, domicilne listine, ki so jih litijskemu okrožju OF podelile skupščine občin Domžale, Zagorje, Moste-Polje in Litija

Slavnostni govor na proslavi je imel predsednik Republiške konference SZDL Mitja Ribičič

Na zboru se je zbralo več kot 5000 delovnih ljudi in občanov

Kulturni program je bil kvaliteten. Izvajalci so se močno potrudili

Foto: Zofka

Pred novim referendumom

Zakaj in čemu novi referendum za samoprispevek?

Odgovor na to nam daje občinska konferenca ZKS Litija z dne 18. 7. 1974:

Podaljšanje samoprispevka za nadaljnjih pet let je nujno potrebno, da bomo pričeli z novim programom izgradnje in obnove šolskih in vzgojno varstvenih objektov, ki ga narekujejo nove potrebe. Solidarnost, ki smo jo že večkrat izrazili, daje obilne sadove in nas zavezuje, da se zavestno odločimo še za nadaljnjih pet let prispevati za te namene del svojega osebnega dohodka, organizacije združenega dela pa del prispevka iz dohodka. Ob tem je treba dodati še to, da smo s prvim programom izgradnje šolskih objektov v prvi vrsti reševali težke probleme na podružničnih šolah.

Ali bodo pripravljeni naši občani in delovni ljudje zastaviti novo solidarnostno akcijo?

Zadnja leta smo pričeli mnogih akcij solidarnostnega značaja, ki so jih občani in organizacije združenega dela speljali v različnih krajevnih skupnostih za razne namene. Tudi realizacija prvega samoprispevka iz leta 1969 je velik dokaz o pripravljenosti in sposobnosti naših delovnih ljudi, da se združijo v skupnih naporih v vseh tistih primerih, ko gre za izboljšanje družbenega standarda, posebno pa še takrat, ko gre za izboljšanje pogojev dela in življenja otrok in mladine. Mišljenja sem, da so vsi dosednji rezultati že dali take sadove, da tudi v to akcijo za novi samoprispevek zremo s popolnim zaupanjem v ljudi in delovne kolektive. Tako bi lahko rekli, da je razpoloženje med ljudmi ugodno za čim uspešnejši izid referenduma in za čim ugodnejši izid podpisovanja posebnega družbenega dogovora, ki bo opredelil prispevek delovnih kolektivov.

Zakaj referendum že letos?

Ceprav se bo sedanja solidarnostna akcija končala za občane konec junija 1975, za organizacije združenega dela pa šele konec leta 1975, se že sedaj odločamo za glasovanje o novem programu. Temeljni vzrok take odločitve je predvsem v tem, da si zaslužimo že pred iztekom sedanjega programa pravočasno uresničevanje novega programa, prav tako pa je potrebno iz bilančnih in finančnih razlogov pravočasno razporediti del dohodka za te namene v finančnih načrtih občanov, organizacij združenega dela in interesnih skupnosti. Nadaljnji pomembni razlog pa je tudi v tem, da moramo vsi skupaj dobiti jasn odgovor, kako zastaviti nadaljnjo gradnjo šole na Graški Dobravi. Ker ni mogoče te šole dokon-

čati iz sedanjega samoprispevka, je pa zastavljena kot popolna osemletka, je potrebno za izvajalce in načrtovalce te gradnje čimprej dobiti odgovor, kako z gradnjo šole nadaljevati, to je, ali jo v celoti zastaviti ali pa graditi samo štirirazredno šolo.

Kakšne so značilnosti novega programa v primerjavi s prejšnjim?

Omenjeno je že bilo, da smo reševali s tem programom predvsem razmere na podružničnih šolah. Zato je težišče novega programa na investicijah v vseh večjih krajih občine: Litija, Šmartno, Kresnice in Gabrovka.

Kako je treba gledati položaj občana in delavca v luči nove ustave — povezano z novim samoprispevkom?

Določila nove ustave povsem jasno in nedvoumno opredeljujejo vlogo delavca in občana pri realizaciji njegovih osnovnih gospodarskih, družbenih in političnih pravic in dolžnosti. Iz tega tudi izhaja, da so občani in delovni ljudje, kakor tudi delovni kolektivi dolžni za izboljšanje svojih življenjskih pogojev in dela, kakor tudi za rast družbenega standarda, razporediti in nameniti del osebnega dohodka in dohodka za financiranje skupno sprejetih programov. Ker je ta dolžnost vezana na pravico, da se vsi pred tem izrečejo o programu, je seveda prav tako pomembno, da organiziramo čim širše razprave o programu in tako omogočimo vsem vpogled v predvidene naloge in jih soočimo s potrebnimi sredstvi, ki bodo potrebna za realizacijo take naloge.

Ker utrjevanje zavesti o novi ustavni vlogi občana in delavca ni spontana akcija, ampak trdo in organizirano delo političnih organizacij in vseh drugih organiziranih oblik delovanja ljudi, je seveda nujno, da bodo v teh prihod-

njih razpravah v čim večji meri in čim bolj organizirano delovale vse naše politične organizacije, razna društva, družbene organizacije, kakor tudi vsi samoupravni in drugi organi.

Kaj konkretno predvideva novi program?

Iz strani Glasila občanov je opredeljen program, ki naj znaša 27.000.000 dinarjev. Seveda so želje neprimerno večje kot pa so naše dejanske možnosti. Ker je naša primarna dolžnost, da zagotovimo zlasti realizacijo programa za šolstvo v višini 24.000.000 dinarjev in po možnosti sofinanciramo program otroškega varstva v višini 3.000.000 dinarjev, je jasno, da pomeni realizacija takega programa velik prispevek občanov in delovnih kolektivov. Tako ne bi bilo mogoče tega programa, vezanega na samoprispevek na območju celotne občine, razširiti na nove objekte. V zvezi s tem je treba omeniti, da se pojavljajo zelo resni predlogi, da bi bilo dobro vključiti v sklop programa tudi izgradnjo bazena. O tem je konferenca ZKS dne 18. julija 1974 v svojih stališčih zapisala: »Glede gradnje bazena je konferenca mišljenja, naj se o tem izrečejo TTKS in KS Litija I. Litija II. ter Šmartno in Prešodijo, ali je mogoče akcijo zastaviti istočasno ob predpostavki, da pomeni to povečanje samoprispevka nad sedaj predvidenimi stopnjami.«

Iz teh vprašanj in odgovorov naj sledi vsem našim občanom in delovnim ljudem poziv k uspešni solidarnostni akciji, s katero bomo v družbenem življenju v praksi uresničevali ustavna načela, mladi generaciji pa zagotovili neprimerno boljše delovne in življenjske pogoje in jim tako nakazali čim bolj jasno in irdno življenjsko perspektivo.

Jože Dernovšek

To je bil velik dan. — Foto: Zofka

Prvič v šoli

Koliko vznemirjenja, koliko želja, koliko skrbi — vse to se zbira v nas, ko pripravljamo našega otroka za prvi šolski

dan. Tako vznemirjeni, tako skrbni in tako polni želja bi morali pravzaprav biti ves čas, vsa leta, ko se naš otrok šola in si po končani šoli izbere poklic.

Toda prvi šolski dan, da, ta dan je za našega otroka in tudi za nas starše prav zares nekaj posebnega. Če smo želeli, da bi šel naš otrok z veseljem v šolo, da bo imel rad to šolo in vse, kar je v zvezi z njo, potem ga s šolo nismo strašili, pač pa smo mu skušali pripovedovati, morda celo olupšati spomine na svoje šolanje. Tudi ga nismo pretirano obremenjevali s pisanjem, računanjem in branjem, če naš otrok ni kazal želje po vsej tem znanju. V predšolski dobi ne silimo otroka, da bi vse to počel. Povemo, svetujemo, pokažemo mu le, če ga to zanima in si takega znanja zares želi. Današnja šola tako znanje sicer upošteva, če učenec že zna npr. brati, nihče pa ne zahteva, da učenec to zna. Vse se bo lahko naučil v šoli.

V predšolski dobi ga bomo naučili mnogo drugih stvari. Pri tem nam poleg domače vzgoje pomagajo še vzgojno varstvene ustanove in mala šola.

Kaj bi moral vedeti otrok pred vstopom v šolo? Poznatij bi moral predmete v svoji okolici, imena nekaterih rastlin in živali, nekaj poklicev, obvladati bi moral pojme: danes, jutri, včeraj, malo, mnogo, spodaj, zgoraj, levo, desno in druge. Znal naj bi se igrati v družbi, marsikaj narisati (riše naj sploh veliko), se sam običi, obuti, umiti. Itj. bi moral v trgovino, mlekarino. Pozna že nekaj prometnih znakov, pravil o prometu in že nekaj pravil lepega vedenja. Naštel sem le nekaj »znanj«, ki si jih mora predšolski otrok pridobiti. Pri tem mu pomagata urejen dom, dobro organizirana vzgojno varstvena ustanova in dobra mala šola.

Ko smo tako pripravljali našega otroka na šolo, smo dočakali PRVI ŠOLSKI DAN. Zapisal sem ga z velikimi črkami, saj je to pomemben dan, velik dan za otroka in za starše. Otroka, naš otroka bo začel pot izobraževanja in vzgajanja, pot, ki je za življe-

nje pomembna in odločilna. Na tej poti bo doživel mnogo lepih trenutkov, morda velike uspehe ali pa tudi poraze. Celó slabo mu bo šlo kdaj, morda le določen čas, morda na začetku šolanja, na sredini ali ob zaključku. Toda vedno naj bi starši skupaj s šolo poskušali pomagati, svetovati, prebroditi tudi čas, ko ne bo šlo najbolje ali ko bo šlo malo slabše.

Toda povrnimo se na začetek. Prav je, da je slovesen. Šolska vodstva morajo poskrbeti, da prvi dan ostane v spominu učencem, učiteljem in staršem. Primerna prireditve, pozdrav ravnatelja, predstavnika pionirske organizacije, prva navodila učitelje, prvič v razredu in ne nazadnje tudi manjša pogostitev — vse to je sestavni del prvega šolskega dne.

Pa starši? Ko tako spremljamo našega šolarja, ko vse to po svoje tudi doživljamo, je prav, da se tudi doma potrudimo in naredimo prvi šolski dan nekoliko drugačen. Pripravimo lahko bolj slavnostno kosilo, našega šolarja fotografiramo, morda mu kupimo zanimivo knjigo ali ga popeljemo na kratek izlet. Za vse nas naj bo to praznik, naj bo to pomemben dan.

Obenem pa, ko bomo našega šolarja, ki smo ga ta dan prav posebno imenitno oblekli, si ga ogledovali in ga občudovali, sklenimo, da bomo vsa leta budno spremljali njegovo delo, da bomo vedno hodili k razredniku, da se bomo odkrito pogovarjali z učiteljem tudi takrat, ko otroku ne bo šlo najbolje. In če bomo to znali storiti vedno, če bomo znali z otrokom prebroditi težke trenutke šolanja in se veselili njegovih uspehov, potem bomo pomagali, da bo šolanje našega otroka postalo prijeten del našega (in njegovega) življenja in odločilna priprava za uspešno delo čez leta, ko bo šolo zapuščal.

Miloš Djukić

Tudi Litijani so pripravljeni prispevati

Dostikrat smo v preteklosti slišali ocene, da je pripravljenost občanov za skupne akcije mnogo večja v manjših krajih naše občine kot pa v Litiji. Da taka trditev ne drži, nas je prepričala akcija občanov v krajevni skupnosti Litija — desni breg.

Pred kratkim je predsednik te krajevnje skupnosti zaprosil Izvršilni odbor samoupravne stanovanske skupnosti Litija, da naj zbor sklada za urejanje mestnega zemljišča čimprej sklepa o asfaltiranju ceste pod pokopališčem ter asfaltiranju Šmarske in Sitarjevske ceste. Svojo prošnjo je podkrepil s podpisi prizadetih občanov. Nekateri od občanov so

poleg podpisov navedli tudi vsote, ki so jih pripravljali prispevati za rešitev tega problema. Sicer naj bi denar ne bil merilo, pa vendarle je zanimivo vedeti, da so občani samoiniciativno ponudili 30 tisoč dinarjev. Menimo, da bi vsota bila še višja ob primerni organiziranosti take akcije.

Iz povedanega lahko zaključimo, da so tudi prebivalci Litije pripravljeni sodelovati v skupnih akcijah, zato kaže njihovo pripravljenost upoštevati in še bolj organizirati.

Tako bomo marsikateri problem kraja hitejeje rešili v našo skupno zadovoljstvo.

I. G.

Odgovorili so nam!

Štirim občanom smo zastavili po tri vprašanja:

1. Pet let je preteklo, odkar smo se odločili za samoprispevek. Kaj menite, ali je bil program realiziran?
2. Ali je v Litiji potreben ponoven samoprispevek? Če je, na katera področja bi bilo potrebno poseči?
3. Poprečno kadilec pokadi en zavitek cigaret v dveh dneh. Mesečno torej znaša izdatek za cigarete najmanj 62 dinarjev. Poprečna slovenska družina v enem mesecu popije liter vina. Izdatek za vino znaša mesečno vsaj 20 din. Mesečno bi zaposleni s poprečnim dohodkom 2200 din plačal 22 din samoprispevka ob stopnji 1 % mesečno od neto osebnih dohodkov. Se vam zdi, da je ta prispevek, ki gre za skupne interese vseh, velik?

MILAN SAVŠEK,
poslovodja v elektro-trgovini Mercator

1. Zdi se mi, da je samoprispevek nepogrešljiva, oblika če hočemo napredek v občini. Program realiziran? Mislim, da je.

2. Na vsak način je samoprispevek še potreben, saj drugače ne moremo priti do potrebnih sredstev. Potrebujemo pa še marsikaj. Kopališče, nove šole, otroške vrtce. Zdi se mi, da so vsi ti objekti prepotrebna stvar. Kopališče se mi zdi pomembno tudi zaradi turizma. V Litiji imamo še čisto ozračje in prepričan sem, da bi bil celo obisk Zagorjanov velik.

3. Stopnja, s katero smo obremenjeni občani, se mi ne zdi velika. Lahko bi se odrekli še kakšni škattli cigaret, saj s tem denarjem gradimo objekte splošnega pomena. Poudarjam, zbrana sredstva je potrebno namensko uporabiti in občane obveščati o uporabi sredstev.

DANA ČELESNIK,
previjalka v Predilnici

1. Nisem najbolje informiran, kaj je bilo vse narejene nega s samoprispevkom, zdi pa se mi, da je še kaj ostalo.

2. Potreben na vsak način je. Dokončati je potrebno šolo na Graški Dobravi, zgraditi nove telovadnice in še druge stvari.

3. Meni se ta odstotek ne zdi velik, ne vem pa, kaj mislijo drugi. Gradi pa naj se tisto, s katerim zadovoljimo širši krog ljudi. Bolj bi nas morali informirati preko Glasila občanov, Predilca. Veste, včasih pa tudi vsega ne preberemo, posebno ženske, ki imamo veliko dela tudi doma.

NACE TIGAR,
kmet iz Litije

1. Program je bil izveden in tudi sredstva pravilno uporabljena. To lahko trdim, saj sem bil o tem kot odbornik občinske skupščine dobro seznanjen.

2. Potreben je. Kje? Na področju šolstva. Veste, v samem mestu se je s tem samoprispevkom malo naredilo, no pa saj so drugje res bolj potrebovali obnovo šol. Sedaj pa je potrebno zgraditi telovadnice, staro litijsko šolo je potrebno obnoviti in pa na oni strani Litije začeto zgraditi do konca.

3. Ni velikó. Lahko bi prispevali tudi več, ker šole, telovadnice so neobhodno po-

trebne, brez njih ne moremo živeti.

ALBIN PLANINC,
direktor Gostinskega podjetja Litija

1. Nisem dovolj informiran, da bi lahko izrekel dokončno oceno, zdi pa se mi, da je

program realiziran. Nujno pa je, da je se občane informira o zbranim denarju in v kakšne objekte je bil vložen. Tudi, če kje program ni bil realiziran, bodo razumeli, da je inflacija naredila svoje delo

2. Mislim, da je samoprispevek še potreben. Vendar

pa se ne bi smeli v bodočem programu omejiti samo na šole.

3. Inflacija in podražitve prizadenejo vsakega občana, zato je prispevna stopnja 1 % od neto osebnega dohodka kar dovolj in je ne bi kazalo povečevati.

L. K.

Sodelujemo z občani

Vsako delo zahteva človeka in vsako delo je treba tudi spoštovati. Še posebno, če je delo takšno, da je izpostavljeno, vsem na oči, velikokrat deležno kritike (največkrat neupravičene) in kjer poklic zahteva pretežno stike z ljudmi. Ljudje pa smo različni. In različno tudi ocenjujemo vsa dogajanja okrog nas. Miličnik je tudi poklic, ki morda še bolj kot druge javne službe zahteva človeka. O delu in življenju litijskih miličnikov nam je na naša vprašanja komandir PM Leopold Širok odgovarjal takole:

1. Kakšen je delovni dan miličnikov?

Služba traja praviloma 7 ur dnevno. Miličnik pa mora biti vedno pripravljen, da opravlja službo, tudi izven redne razporeditve. Seveda to le v izrednih primerih, ko se mora miličnik odzvati tudi ob nedeljah, praznikih in pa med dopustom. Takšno obveznost miličnikom tudi nalaga zakon.

2. Je uniforma vedno obvezna?

V službenem času je uniforma obvezna. V posebnih primerih pa miličniki delajo tudi v civilu. Po službi je miličnik lahko v civilni obleki, njegova dolžnost pa je, da tudi takrat ukrepa, če je seveda potrebno. Pri tem se praviloma izkaže z izkaznico.

3. Nekateri občani se miličnikov boje, češ da opravljajo njihovi prinašajo samo slabe stvari. Kako je s tem?

Prepričanja, da je miličnik strah in trepet za ljudi, ni več. Nasprotno, občani z nami čedalje več sodelujejo in se zavedajo, da miličnik ni samo za to, da ljudi kaznuje, ampak predvsem zato, da jih varuje, čuva njihovo premoženje in jim pomaga. So pa tudi še zelo redki primeri, da občan spoštuje in ceni miličnika le takrat, ko mu je potreben.

4. Za nepridiprave je noč »delovni dan«. Kako pa ponoči varujete naše občane?

Nočni obhodi miličnikov so redni. Pri tem uporabljamo tudi službene avtomobile in psa, saj so ponoči dani »najboljši pogoji« za razna kazniva dejanja.

5. Ali so kazniva dejanja v porastu?

Žal so kazniva dejanja v porastu. Predvsem manjši vlomi in prometne nesreče. Težja kazniva dejanja (uboji, težke telesne poškodbe) pa so v padu. Letos v naši občini ni bilo nobenega uboja. Občani postajajo čedalje bolj miroljubni.

6. Kaj pa Romi?

Na Ježi je stalna skupina Romov, s katerimi imajo okoliški prebivalci nekatere manjše težave. Predvsem se občasno zmanjša njihov »sta-

lež« kokoši in druge perutnine. K tej skupini Romov se včasih zatekajo tudi razni nepridipravi in tam dobe zatočišče. Obiski Romov iz Trebnjega in okolice so redki. Ti Romi »obiskujejo« predvsem kraje okrog Gabrovke in Primskevega. Poudariti moram tudi, da vsi Romi niso za v en koš. Z večino nimamo težav.

7. Kako pa se miličniki udeležujejo v prostem času?

Po rednem programu vadijo različne športne veščine, pa tudi sicer je športno področje najbolj zastopano v njihovem prostem času.

8. Na PM so sedaj v večini predvsem mlajši miličniki?

Večina jih je iz kadetske šole. Moram reči, da so te-

oretično zelo dobro izobraženi, delovne izkušnje pa si pridobivajo na delovnem mestu. Vsak miličnik ima svoj okoliš, tako da postopoma uresničujemo cilj, da miličnik dela in živi z občani. Miličnik mora občane poznati, prav tako pa morajo tudi občani »svojega« miličnika poznati. V celoti moram naš mladi kader pohvaliti. So zelo iskreni in samokritični ter zanesljivi. Pa tudi izkušnje starejših in bolj izkušenih miličnikov zelo upoštevajo.

9. Prostori PM so zadovoljivi?

Prostori, s katerimi razpolaga naša PM, so že pretesni in funkcionalno ne ustrezajo naši dejavnosti in potrebam. Zato bo potrebno čimprej najti boljše rešitve v zvezi s prostori. S tehnično opremo smo zadovoljni. Naši avtomobili pa imajo kratko življenjsko dobo, saj se jim vedno »mudi«. V naši občini pa je večina cest še makadamskih, tako da avtomobili res ne morejo vzdržati daljšo dobo. Pri nabavi tehnične opreme in prostorske ureditve naše PM so nam dosti pomagale naše delovne organizacije in SO. Upam, da se bo to sodelovanje ohranilo.

NEJ

Leopold Širok: »Mlad kader je dober«. — Foto: Zofka

Sem ter tja

... Na črpalki Petrola v Litiji so v letošnjem avgustu tamkajšnji uslužbenci imeli poprečno »opravka« s 473 vozili na dan...

... V avgustu so na Petrolovi črpalki v Litiji iztočili poprečno na dan več kot 8 ton raznega goriva...

... TRIM stezo na Bogenšperku je v juniju, juliju in avgustu obiskalo

1357 ljubiteljev rekreacije...

... V naši občini bi potrebovali še 11 učiteljev...

... Najvišji občan je Marjan Brežan. Meri 198 cm. Tudi košarko uspešno igra...

... Najstarejši občan je Franc Lovše iz Hotiča. Ima 101 leto...

... V letošnjem avgustu smo samo na »Pošti« popili 7558 litrov piva ali na dan poprečno 243 litrov.

Kje in kako na dopustu?

Dolgo vroče poletje je za nami. S tem pa tudi za večino čas dopustov. Tri občane smo povprašali, kje in kako so preživeli letošnji dopust, ter, kakšne vtise so odnesli z dopusta. Vsem smo zastavili naslednja vprašanja:

1. Kje ste preživeli letošnji dopust?
2. Kako ocenjujete odnos gostincev in drugih turističnih delavcev do domačih turistov?
3. Kaj mislite o cenah v turistični sezoni?
4. Kakšno posebno doživetje?

NADA PINTAR — 28,
uslužbenka pri Temeljni
izobraževalni skupnosti, Li-
tija

1. Z možem in obema otrokoma smo bili na Gorenjskem v Bohinju pri moževih starših. Združili smo prijetno s koristnim, saj smo vsi pomagali pri adaptaciji stare kmečke hiše, ki jo bomo uporabljali tudi za bodoče dopuste. Ob tem pa smo seveda obiskali nekatere gorenjske kraje kot Rudno polje in Jelovico.

2. V Bohinju je bilo tudi dosti tujih turistov. Kakšnih razlik v odnosu gostincev do domačih in tujih turistov ni bilo opaziti. Bili smo kar zadovoljni z vsem.

3. V Bohinju so bile cene »še kar« visoke, na Bledu pa so bile še dosti višje in za povprečnega človeka previsoke.

4. Na Rudnem polju. Planšarji in čist zrak ter sonce. To je vredno videti in doživeti, saj neokrnjeno naravo danes že redkokje vidimo.

BOGO ZONTAR — 21,
konstruktor v Lesni indu-
striji Litija

1. 12. julija sva s prijateljem Milanom Kapljo krenila preko Ljubljane v Beljak, tam sva prenočila in naslednji dan krenila proti Trbižu, nato pa v Lignano, kjer sva se kopala v Jadranskem morju. Od tu sva nadaljevala pot

do Coma in Lugana (Svica), nato pa skozi St. Bernardino v Chur. Od tu naju je pot vodila v Liechtenstein, nato pa v Zürich, Basel in Strasbourg (Francija). Od tu sva krenila v Luksemburg, nato pa proti Bruslju do mesteca Gamblax. Od tu pa v Maastrick (Nizozemska) in v Amsterdam. Tu sva ostala tri dni. Pot naju je nato vodila v Essen (ZRN). Tudi tu sva ostala tri dni. Pot sva nadaljevala v Karlsruhe in preko Stuttgarta in Münchna v Ljubljano in domov, kamor sva se vrnila 28. julija.

2. Ker sva potovala po tujih državah, lahko ocenim samo odnos tujih turističnih delavcev do turistov. Moram reči, da sva bila povsod deležna dobre in hitre postrežbe. Jugoslovani uživamo v državah, po katerih sva potovala, velik ugled in sva bila zato povsod lepo sprejeta.

3. Tudi na to vprašanje lahko odgovorim samo za tiste kraje in države, kjer sva potovala. Celotno pot sva premagala večinoma z avtostopom, hrano pa sva imela s seboj. Sam sem porabil 150 DM in 300 din, pa še za kakšno pivo je ostalo. Poleg tega sem domov prinesel še ene hlače in nekaj glasbene literature. Na koncu moram reči, da sem za malo denarja letos veliko videl in doživel in bom dopust verjetno tudi v bodoče na tak način izkoristil.

4. V Amsterdamu me je presenetilo skoraj legalno razpečevanje mamil. Tu je verjetno največji center razpečevanja mamil v Evropi. Tudi nama so ponujali mamil. Ko človek vidi razpečevalce in uživalce mamil, je šokiran, ker so ti ljudje popolnoma brezosebni.

ANTON TOMAZIČ — 47,
tesar pri GIP Beton — sek-
tor Litija

1. Bil sem v Savudriji v počitniškem domu. Letoval sem

s 64 delavci, ki jim je Občinski sindikalni svet Zagorje omogočil brezplačno letovanje na morju. Iz našega podjetja nas je bilo 6. V Savudriji sem bil 10 dni. Bilo je zelo dobro. Vreme je bilo vseskozi

lepo in sem s tega dopusta odnesel najlepše vtise.

2. Tujih turistov je bilo v Savudriji bolj malo, ker se je glavna sezona že zaključevala. Sicer pa nisem opazil, da bi turistični delavci tujcem posvečali več pozornosti kot domačim turistom.

3. Mnogo previsoke. Sploh pa za delavske žepce.

4. Zame je bilo največje doživetje to, da mi je bilo omogočeno brezplačno letovanje na morju. Ta akcija je res posnemanja vredna. Tudi drugje bi morali nekaterim delavcem omogočiti brezplačno letovanje, saj si je pri teh cenah na morju težko privoščiti daljši dopust. Sploh pa, če je družina delavca številnejša.

Še o delavcih iz drugih republik

V pretekli številki Glasila občanov smo objavili sestavek o delavcih iz drugih republik. Zapis je poskusil objektivno prikazati življenje delavcev Lesne industrije Litija, ki živijo v naselju Ježa. Pogovor z mladimi delavci je pokazal del življenja in dela teh delavcev, seveda pa smo takoj sklenili, da bomo pokazali tudi drugo stran. Poiskali smo tov. Ivana Boha, sekretarja Lesne industrije Litija, ki je v pogovoru povedal marsikaj zanimivega in tako dopolnil sliko o življenju delavcev iz drugih republik.

Od kdaj zaposlujete delavce iz drugih republik?

Zaradi pomanjkanja domačih delavcev smo bili primorani poiskati pomoč v drugih republikah. Začeli smo januarja 1969. leta. V začetku so prihajali iz raznih krajev Bosne in Srbije, danes predvsem iz občin Kotor-Varoš in Sanski most. Delavci se tako med seboj poznajo in lažje prenašajo življenje daleč od doma.

Nastanili smo jih v barakah, ki so ostale ob gradnji zasavske ceste. Odklonili so prehrano v restavraciji Pošta in si organizirali lastno prehrano, ki jo po ceni 400 do 500 dinarjev pripravljajo njihovi kuharji, a plačuje ga podjetje. Za ločeno življenje dobivajo prvo leto 100 dinarjev, drugo leto 200 dinarjev, od tretjega leta pa po 300 dinarjev. Vsaka dva meseca plačamo prevozne stroške do doma in nazaj. Za stanovanje, elektriko, posteljnino plačajo na mesec 60 dinarjev in ne 600 — pomotoma objavljeno v pretekli številki.

Kako dolgo ostanejo v podjetju?

V teh petih letih je v našem podjetju delalo 190 delavcev iz drugih republik. Stalno je pri nas zaposleno 50 delavcev. Od tega jih je pet ali šest, ki so zaposleni okrog pet let, drugi (mlajši)

se pogosto menjajo. Zakaj? Nima družine, še resnega namena, da ostane, še išče, izbira boljše. Včasih odidejo zelo na hitro. Proti pravilom. Kar po delavsko knjižico pridejo posamezniki.

Na skrb imate te delavce. Kako se kaže ta skrb?

Skrbim za povezavo s kuharjem, za menjavo posteljnine, za red in čistočo (vedno ni uspeha). Pogovarjamo se, razrešujemo določene probleme, obveščam jih o vseh novicah v podjetju, pa tudi oni mene. Sam sem dvakrat obiskal Sanski most. Iskal sem delavce in tudi želel spoznati njihove življenjske razmere.

Težave, s katerimi se srečujete?

Težave so. Priznam, da bivalni prostori niso najbolj primerni. Išče nove rešitve. Na seji delavskega sveta je bil sprejet sklep, da bomo skupaj z drugimi delovnimi organizacijami zgradili samski dom. Ne bomo kupovali drugih stanovanj, dokler ne rešimo tega vprašanja. Do takrat bo potrebno vzdržati v teh prostorih.

Razvedrilo, izobraževanje, dopusti?

Težave so predvsem zaradi menjavanja delavne sile v izmanskem delu. Posamezne želje so bile, na splošno pa ni

zahtev po kakšnem sistematičnem izobraževanju. Organizirali smo tudi že izlet, tudi letos smo jim ga predlagali, vendar se še niso dogovorili. Športno življenje si organizirajo sami. V okviru podjetja nimamo posebnih športnih sekcij. Na dopust hodijo domov. Tudi nadure posamezniki tudi nadurajo za dopust. Včasih tudi bolniški stalež porabijo za dopust.

Tovariš Ivan Boh je povedal (in pokazal zapisnik), da sta delavce iz drugih republik v mesecu juliju obiskala predstavnik Občinske skupščine Litija tovariša Franc Mali, načelnik oddelka za notranje zadeve in Jože Dernošek, predsednik Skupščine občine Litija. Ogledala sta si stanovanja delavcev Kresniške industrije apna, Gradbene podjetja Beton—obrat Litija, Komunalnega podjetja Litija in stanovanja delavcev Lesne industrije Litija. Le nekaj dni po tem obisku pa so se o delavcih iz drugih republik (vseh je v naši občini 115) pogovarjali na seji komisije za koordinacijo političnega dela v občini. Ta komisija je zavzela določena stališča, predvsem pa nalaga vsem še večjo skrb za delavca in ureditev primerne stanovanja.

Določena prizadevanja od strani podjetja so. Na pomoč prihajajo predstavniki družbeno-političnih organizacij kraja. Vse to pa obeta, da bo skrb za delavce iz drugih republik še povečana in da se bo ta delavec lahko še bolje počutil med nami.

M. Dj.

Poziv občanom

Občinski odbor RK v Litiji vabi vse zdrave občane, da se udeležijo

krvodajalske akcije,

ki bo dne 13. in 14. oktobra 1974 v osnovni šoli v Litiji.

Zavedati se moramo, da samo KRI NADOMESTI KRI in rešuje življenje.

Zato ponovno dokažimo svojo veliko pripravljenost, da pomagamo sočloveku, ki je v stiski.

Slovenski in baje tudi jugoslovanski »rekord udeležbe krvodajalcev na krvodajalskih akcijah« je še vedno v Litiji, zato z udeležbo na akciji zagotovimo, da bo »REKORD« — rekordno število odvzema na dan še ostal v Litiji.

Lep pozdrav in nasvidenje na krvodajalski akciji, oktobra 1974.

Iz oddelka za gospodarstvo pri SO Litija

Lesna industrija Litija je dobila nova sredstva pri Ljubljanski banki. Poleg proizvodne hale s 7000 m² površine gradi oziroma pripravlja gradnjo kotlarne, kompresorske postaje, skladišče, mehanične delavnice z garažami in družbene prostore.

Industrija apna Kresnice je pričela s poizkusno proizvodnjo separacije gramoza v Kresnicah.

TOZD Pletilja Litija pripravlja gradnjo nove hale kot priždek k sedanji. Pričetek gradnje bo še v tem letu. Istočasno bodo dobili tudi že naročeno strojno opremo.

Mizarska delavnica Gabrovka dokončuje gradnjo proizvodnih prostorov s površino cca 800 m², kamor bo preselila vso svojo dejavnost.

Pekarna Center je pred mesecem pričela z adaptacijo stare šole v Smartnem, kjer bo imela svoj obrat. Tu bodo postavili trenutno eno peč za peko kruha, ki bo zadovoljevala potrebe litijskih občanov, prostora pa bo še za eno peč. V zgornjih prostorih bodo izdelovali tulce za sladoled za potrebe Ljubljanskih mlekar, v spodnjih prostorih pa bo tudi manjša prodajalna.

Centromerkur bo v novembru letos odprl novo trgovino na Valvazorjevem trgu v Litiji, kjer končujejo še zadnja gradbena dela. V tej trgovini bo zaposlenih 40 oseb.

Beton Zasavje gradi v Hotiču nov proizvodni obrat za betonske izdelke, predvidoma bodo z delno proizvodnjo začeli še v letošnjem letu.

Gostinsko podjetje Litija bo odprlo novo kegljišče v Litiji predvidoma v mesecu septembru ali oktobru.

Tudi v zasebni obrti je bil storjen korak naprej. Slaščičar je uredil nov kiosk na levem bregu Save, na desnem bregu pa gradi kiosk zasebna obrtnica — cvetličarka.

Skupnost za ceste je odobrila za letošnje leto za modernizacijo republiških cest v naši občini 8.000.000 dinarjev; za povezavo ceste Litija—Breg 6.500.000 din, za modernizacijo ceste Smartno—Črni potok 1.000.000 din in za sodelujočo pri asfaltiranju cest v Gabrovki 500.000 din.

Elektrifikacija oziroma obnova elektrovirov predstavlja v naši občini poseben problem. Veliko elektrovirov je dotrajanih. V tem in deloma v prihodnjem letu so predvidena sledeča dela: izgradnja transformatorske postaje in vodov v Konjšici, Tihaboju, Reka-Gozdu (3 TP), Stangarskih Poljanah, na Vačah (3 TP), v Kresniškem vrhu (2 TP). Obnovljenih bo tudi precej kilometrov nizkonapetostnih vodov. Pri financiranju sodelujejo z 1/3 sredstev občani sami, ostalo pa občinska skupščina prek krajevnih skupnosti, elektropodjetja in druge delovne organizacije.

V naši občini je bila meseca julija letos zaposlenih 3668 oseb v družbenem sektorju, cca 1600 oseb pa se vozi na delo izven občine.

Poprečni mesečni neto osebni dohodek na enega zaposlenega je znašal v naši občini meseca julija letos 2704 dinarjev.

Zgledno sodelovanje

Med mnogimi akcijami, ki sta jih v letošnjem letu organizirali OK ZMS Litija in TTKS Litija, je nedvomno ena najbolj uspešnih liga v malem nogometu med mladinskimi aktivi iz krajevnih skupnosti. To dokazuje dejstvo, da je za to tekmovanje registriranih 170 igralcev, ki tekmujejo v desetih ekipah. Na vsaki tekmi pa jih običajno bodri vse prebivalstvo domačega kraja.

Mladinci so se tega tekmovanja lotili z vso resnostjo. S prostovoljnimi delom so si zgradili igrišča, ki odgovarjajo predpisom NZJ za mali nogomet. Sami si kupujejo žoge, copate in majice, v katerih igrajo. TTKS jim vrača potne stroške takrat, kadar gostujejo na tujem igrišču. OK ZMS skrbi da dobijo na vsako tekmo nevtralnega sodnika, leti so običajno starejši igralci nogometnega kluba Litija.

Zaradi finančnih težav, ki jih imajo mladi pri sodelovanju v ligi, se običajno obračajo s prošnjami za pomoč na delovne organizacije. Tudi mi izkoriščamo to priložnost in prosimo delovne organizacije, naj jim po svojih možnostih pomagajo, saj so ti mladi ljudje s svojim delom dokazali, da to pomoč tudi zaslužijo.

Vodilna misel OK ZMS in TTKS pri organizaciji tega tekmovanja je bila, da se mladi v vaseh čvrsteje organizirajo in se med seboj bolje spoznajo. Mislim, da je to obema organizacijama tudi uspelo.

Do sedaj so bila v ligi odigrana že popolna štirj kola. Največ sreče imajo mladi nogometaši iz Ribč, ki v tekmovanju tudi vodijo.

Miša Oblak

Zakaj tako?

Posnetek predstavlja plakat v vitrini pred prodajalno čevljev Borovo v Litiji. Saj bi bilo vse v redu, če nas ne bi vabil na prireditev, ki je bila že leta 1971. Morda nas bo litijski aeroklub po vsem tem povabil na kakšno bolj »svežo« prireditev.

Kam po osemletki?

V letošnjem šolskem letu 73/74 je zaključilo obvezno osnovno šolanje v 8. razredu 242 učencev, od tega 124 fantov in 118 deklet, v nižjih razredih (od 5. do 7. razreda) pa je zaključilo šolanje 72 učencev — 48 fantov in 24 deklet. Nekateri od teh, ki končajo obvezno osemletno šolanje, bodo še podaljšali šolanje v devetem letu, drugi se bodo zaposlili in morda kasneje prek večernih osnovnih šol zaključili obvezno šolanje. Letos bo Delavska univerza Litija vpisovala v večerne oddelke osnovne šole, in sicer v dva oddelka — 7. in 8. razred. Po novi ustavi je tudi večerno osemletno šolanje brezplačno. Delno v naši občini krije stroške takega šolanja Temeljna izobraževalna skupnost Litija, delno pa same delovne organizacije.

Učenci, ki so uspešno zaključili 8 razredov osnovne šole, so po analizi, ki jo je pripravil Zavod za zaposlovanje, izrazili različne poklicne namere. V poklicne šole se namerava vpisati 120 učencev, od tega 61 fantov in 59 deklet. Največ zanimanja je za naslednje poklice: mehanik, avtomehanik, mizar, šivilja, frizerka, prodajalec. V štiriletni sred. šole se namerava vpisati 51 fantov in 48 deklet, torej skupaj 99 učencev. Zanimanje je za gimnazijo, za poklic gradbenega, strojnega, elektro tehnika, administrativnega tehnika, 23 učencev pa se se bo zaposlilo ali ostalo na kmetiji. Poklicne namere osnovnošolcev v začetku šolskega leta so bistveno dru-

gačne od dejanskih vključitev v srednje šole, pa se potem spremenijo in dejanski vpisi nam bodo znani šele po začetkih pouka na posameznih šolah. Iz spremljanja učencev pri nadaljnjem šolanju tudi vidimo, da je razmeroma velik osip pri nadaljnjem šolanju.

Poklicne želje in usmeritve pa niso vedno v skladu s potrebami, saj se precej mladi ne na poklicnih šolah izobražuje v poklicih, ki za naše gospodarske organizacije niso zanimivi. Če primerjamo potrebe po kadrih n. pr. v letu 1973, smo potrebovali: NK delavcev 234, KV delavcev 80, delavcev s srednjo šolo 38, delavcev z višjo in visoko šolo 21 ali skupno 373 delavcev in 45 vajencev. Naš

izobrazbeni produkt pa je naslednji (podatki o diplomantih v letu 1972): poklicne šole je dokončalo 129 učencev, srednje šole 20, višje 19, visoke pa 5 diplomantov. Dejanska realizacija vključitve teh kadrov v naše delovne organizacije pa je bila dosti nižja. Večina teh diplomantov se zaposli izven občine, predvsem v Ljubljani.

V prihodnje bo potrebno še bolj smotno in načrtno voditi kadrovske politiko. Povečati bo potrebno število štipendij, za kar so dane materialne možnosti. V naši občini je bil podpisan samoupravni sporazum o štipendiranju, katerega je podpisala večina udeležencev. Podpisniki so se sporazumeli, da bodo v solidarnostni sklad odvajali sredstva iz sklada skupne porabe za izobraževanje. Iz njega bodo dobivali štipendije predvsem tisti, ki se vključujejo v nadaljnje šolanje in pa delno pomoč iz tega sklada dijaki iz socialno šibkih družin in pa tisti, ki so v internatih. Gospodarske organizacije in interesne skupnosti pa bodo podeljevale še naprej kadrovske štipendije in tako vsako leto razpisovale potrebe po kadrih in potem podeljevale štipendije tistim, ki jih bodo sprejele v štipendiranje v skladu s kadrovskimi potrebami. V naši občini še močno primanjkuje učiteljev za razredni pouk in telesno vzgojo, ekonomskih tehnikov in administratorjev, socialnih delavcev, potrebovali bi psihologe, primanjkuje delavcev kovinarske, gradbene in elektro smeri ter vzgojiteljev, tekstilnih tehnikov itd.

Skrb za kadre se prične že na osnovnih šolah. Tu delujejo kadrovske komisije, ki skupaj z zavodom za zaposlovanje usmerjajo in pomagajo učencem pri izbiri poklica. Učencem je razdeljen propagandni material z obvestili o možnosti zaposlitve, organizirajo obiske v delovnih organizacijah. Med zimskimi počitnicami ali ob zaključku šolskega leta, osnovni šoli Smartno in Litija, organizirata srečanje osmošolcev in srednješolcev, kjer jih leti seznanijo s tem, kako so se vživeli v novo okolje, kako so prebrodili vstop iz osnovne šole v domačem kraju v srednjo oz. poklicno šolo v tujem kraju, o načinu pouka idr. Vsi učenci so pred zaključkom šolanja testirani in zdravstveno pregledani. Na podlagi testnih rezultatov psiholog priporoča usmeritev za nadaljnji poklic oz. življenje. Družba vsako leto bolj posveča svojo pozornost mladini, ki zaključuje obvezno šolanje in ji pomaga pri izbiri zaposlitve. Pri iskanju učnega mesta ali štipendije mora dobiti vsak učenec vso podporo, ker bomo le na ta način zadržali mladino v naših delovnih organizacijah.

M. J.

25 let gostinskega podjetja Litija

V letih po osvoboditvi je gostilna »Pošta« spadala v sklop takratnega mestnega podjetja Litija. Leta 1949 je pričela delovati kot samostojna enota. V teh letih je gostilna »Pošta« razpolagala s skromnimi in zelo slabo opremljenimi prostori v sedanji zgradbi na Cankarjevi 1. Od leta 1949 do 1958 so bili lokali »Pošte« postopoma adaptirani, zastarelo in dotrajano opremo pa je pričela nadomeščati nova in modernejša. V teh letih so bile na »Pošti« preurejene tujske sobe in urejen letni vrt s približno 50 sedeži.

Od leta 1961 naprej, ko je upravljanje »Pošte« prevzel sedanji direktor Albin Planinc, pa se je to gostišče pričelo razvijati in širiti plansko z velikim razmahom. Že leta 1963 je bila obnovljena kuhinja in hladilnica. Vrednost te investicije je bila 97.510 din. V naslednjih letih pa je kolektiv »Pošte« vsako leto uspel pridobiti nekaj novega, modernejšega in koristnega. Pregled novih pridobitev z vrednostjo je bil v letih 1964 do 1973 naslednji:

1964 — obnova točilnice in nabava nove opreme	147.470 din
1965 — nabava razne opreme	20.200 din
1966 — ureditev sanitarij, ureditev stanovanjskih sob za zaposlene, centralna kurjava za celotno zgradbo	203.400 din
1967 — nabava razne opreme	20.292 din
1968 — izgradnja garaž	79.463 din
1969 — otvoritev novega gostišča Jerebov hram v Jerebovi ulici z moderno kuhinjo in 64 sedeži	476.837 din
1970 — modernizacija tujskih sob	108.615 din
1971 — adaptacija tujskih sob iz bivših stanovanj (pridobitev 10 novih ležišč)	189.467 din
1972 — nabava razne opreme	20.300 din
1973 — izgradnja novega prizidka pri restavraciji »Pošta« z opremo	344.304 din

Kegljišče bo kmalu sprejelo goste. — Foto: Zofka

Iz podatkov je razvidno, da je kolektiv v letih 1963 do 1973 investiral 1.707.858 din. Za te investicije je podjetje najelo 1.114.000 din kredita, od katerih je 742.000 din že odplačanih. Za tako majhen kolektiv je tako obširna investicijska dejavnost zares pomembna in vredna pozornosti. S tem pa se širjenje podjetja še ni ustavilo. V letošnjem letu bodo odprli novo 4-stezno kegljišče v Litiji, kar predstavlja največjo investicijo v obstoj podjetja. V kegljišče bo kolektiv vložil 3.500.000 din. Od tega je 1.000.000 din lastnih sredstev, ostalo pa so krediti. Kegljišče bo nedvomno najmodernejši gostinsko-rekreacijski objekt v naši občini, saj bo imelo 160 sedišč (in še 80 na terasi). V kegljišču bo delala moderna kuhinja, kjer bodo na razni gotova jedila in jedila po naročilu ter vse vrste pijač. Seveda ima kegljišče še drug velik pomen. Tu bo nastal pomemben center za rekreacijo delovnih ljudi in občanov. Kegljanje je namreč športna panoga, ki je zelo priljubljena za rekreacijo tako moških kot žensk. Pa tudi nekaj tradicije v tem športu imamo v Litiji, saj smo pred leti imeli v Litiji dobre kegljače. Poleg kegljišča bo ob zgradbi verjetno v naslednjem letu nastalo še dvostezno balinišče, ki bo celotno okolje še popestrilo.

V letošnjem letu je Gostinsko podjetje Litija v upravljanje prevzelo tudi bife na gradu Bogenšperk. Tudi ta lokal je kolektiv sofinanciral, saj je primaknil 100.000 din za ureditev lokala.

Tudi gostilna Majolka v Šmartnem bo v upravljanju Gostinskega podjetja Litija doživela korenite spremembe. Sedanje zgradbo bodo namreč porušili in na istem mestu zgradili novo gostišče, ki bo spominjalo na stare slovenske gostilne. Predvidoma bo v novi Majolki tudi 7 tujskih sob.

Danes predstavlja Gostinsko podjetje Litija močan kolektiv, ki koraka po že dobro uhojeni poti in ima ob takšnem gospodarjenju zelo lepe možnosti za nadaljnji napredek. V podjetju je 45 zaposlenih (v letu 1963 je bilo 15 zaposlenih).

Albin Planinc: »Še bomo investirali.« — Foto: Zofka

Tudi osebni dohodek zaposlenih iz leta v leto raste, in sicer:

1969. leta poprečni OD na zaposlenega	939 din
1970. leta poprečni OD na zaposlenega	1.134 din
1971. leta poprečni OD na zaposlenega	1.464 din
1972. leta poprečni OD na zaposlenega	1.770 din
1973. leta poprečni OD na zaposlenega	2.117 din
1974. leta (v prvem polletju)	2.372 din

Zanimivi so tudi podatki o strukturi potrošnje, ki je bila lani, v primerjavi z letom 1963, naslednja:

	1963	1973	indeks
pivo (v litrih)	34.656	112.150	323
vino (v litrih)	54.112	36.400	67
žganje in vinjak (v litrih)	2.711	4.683	172
druge žgane pijače (v litrih)	6.159	7.068	114
brezalkoholne pijače (v litrih)	17.406	55.422	318
hrana (preračunana v sedanje cene — v dinarjih)	741.000	2.301.000	310
nočnine (v dnevih)	2.092	3.560	170

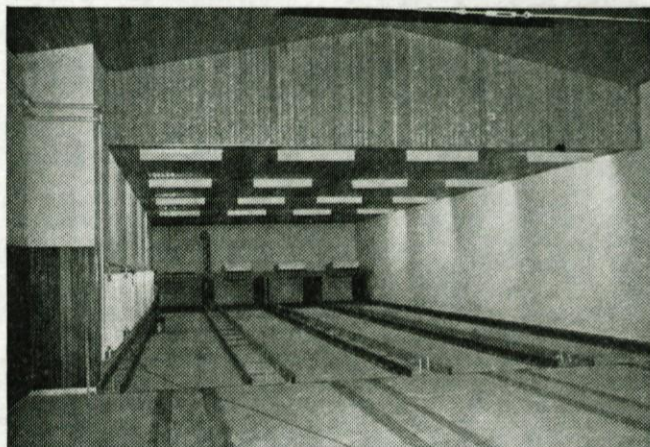
Tudi kapaciteta sedežev je nenehno rasla. Danes ima Gostinsko podjetje Litija v vseh svojih obratih 384 sedežev (Pošta 210, Jerebov hram 64, Majolka 50 in Bogenšperk 60). S kegljiščem bo pridobila še 160 sedežev, kar je skupno več kot 10-krat toliko kot pred 10 leti.

Direktor podjetja Albin Planinc, ki že trinajsto leto zelo uspešno vodi delovni kolektiv, poudarja, da je za tako nagel razvoj podjetja zaslužen celoten kolektiv, ki je tudi sprejel takšno politiko gospodarjenja s sredstvi.

Albin Planinc meni, da ima Litija in celotna občina dobre pogoje za razvoj gostinsko-turistične dejavnosti. Še posebno zato, ker se cestno omrežje nenehno izboljšuje in širi, kar daje pogoje za čedalje večji obisk ljudi v občini. Meni, da bo najprej potrebno poskrbeti za večje prenočitvene zmogljivosti (Gostinsko podjetje Litija ima sedaj 30 ležišč) in za kadre. Prav tu nastopajo težave, saj je podjetje v zadnjih desetih letih izšlo 18 kvalificiranih gostinskih delavcev, pa jih je prav malo ostalo. V glavnem po nekaj letih zapustijo poklic in se zaposlijo v podjetjih, kjer ni dela ob sobotah, nedeljah in praznikih.

Seveda pa je glavna skrb Albina Planinca in celotnega kolektiva Gostinskega podjetja Litija uresničevanje sprejete programa nadaljnjega razvoja podjetja. Pri tem jim želimo veliko uspehov, ob 25-letnici pa vsem članom kolektiva iskreno čestitamo.

T. B.

Kegljišče bo pomembna pridobitev za občane. — Foto: Zofka

Bodice

— V letošnjem poletju je v Savi utonil samo en občan. Še dobro da nimamo kopališča.

— Na stolčku direktorja TOZD Usnjarna Šmartno se nabira pajčevina.

— Odkar imamo v Litiji nadvoz, so zapornice pri bajerju nenehno odprte.

— Litijski nadvoz zato ni osvetljen, da ni viden s Trga svobode.

— Odkar imamo v Litiji miss Slovenije, dobivajo vlaki zamudo prav na litijski železniški postaji.

— V bifeju na Bogenšperku vam lahko postrežejo — z inšpektorjem.

— Pravijo, da v pisarni Turističnega društva Litija straši. To ve tudi tamkajšnji uslužbenec, zato ga ni nikoli tam.

— Velikansko nagrado dobi, kdor najde v Litiji javno odlagališče smeti.

— V prodajalni Tobak na Valvazorjevem trgu manjka samo še red, čistoča, hitra postrežba, malo več prostora za kupce, non-stop delovni čas, pri mernejši vhod, boljša osvetlitev, inšpektor — in nič drugega.

— V Litiji smo zgradili nadvoz potem, ko je 30 občanov izgubilo življenje na tamkajšnjem prehodu. Ali bomo s semaforji na križišču pri mostu tudi toliko časa čakali?

— Telovadnici v Litiji in Šmartnem sta že tolikšna redkost, da bosta kmalu zaščiteni kot zgodovinski spomenik.

NEJ

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj in izdajatelj: Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Litija.

Ureja uredniški odbor: Tine Brilej (glavni in odgovorni urednik), Stane Volk, Ivan Boh, Anton Gorenc, Miloš Djukič, Slavko Urbič, Janda Belko in Lojze Kotar.

Lektor: Mija Bernik.

Tisk in klišaji: CP »Gorenjski tisk« Kranj.

Naslov in uredništvo: Litija Trg na Stavbah 1 p. p. 6.

Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

Spet akcija mladine

Zadnji avgustovski dan so spet peli krampi in lopate na delovni akciji, ki jo je izvedla Občinska konferenca ZMS Litija.

Tokrat so mladinci in mladinke priskočili na pomoč občanom Reka-Gozd v Krajevni skupnosti Stangarske Poljane. Tu občani urejujejo novo električno napeljavo za visoko napetost. Sedanje električne instalacije so dotrajane in tudi preveč obremenjene. Prebivalci Reke-Gozda in okoliških vasi so v ta namen sami zbrali 200.000 dinarjev, ostale stroške pa bodo pokrili v glavnem s krediti. Pri investiciji bo sodelovala tudi Skupščina občine Litija, ki bo akcijo podprla s proračunskimi sredstvi prek KS Stangarske Poljane. Tukašnji občani bodo prispevali tudi vse drogove za

električno napeljavo in pa veliko prostovoljnih delovnih ur, kar res ni majhen samopriskrpevek. Seveda pa izkop 90 jam za drogove, globokih 1,80 m, ni tako majhno delo, zato je mladina priskočila na pomoč ravno pri teh delih.

Skupino mladincev in mladink so v glavnem sestavljali naše študentje — štipendisti in člani mladinskih aktivov nekaterih delovnih organizacij. Tu smo srečali mladince iz Lesne industrije Litija, Mercatorja, Mesarije in prekajevalnice ter Industrije apna Kresnice. Ker je dela še veliko, namerava OK ZMS Litija organizirati še eno akcijo na tem področju, in upa, da se bodo tokrat akcije udeležili tudi člani mladinskih aktivov iz drugih delovnih organizacij.

T. B.

na—Bogatin. To je bil že osmi izlet v letošnji sezoni. 29. septembra bo PD Litija priredilo avtobusni izlet na Gorjance, v oktobru in novembru pa vabi svoje člane (društvo ima sedaj že prek 400 članov) na tri izlete v zasavske hribe.

M. R.

V navezi

Šola Jevnica je dobila pokrovitelja

Tovariš Jože Kisovec, predsednik krajevne organizacije ZB NOV Jevnica, večkrat na leto obišče pionirje osnovne šole Jevnica. Ko sem se z njim pogovarjala o šoli in o naših željah, ki so večkrat neuresničljive, je obljubil, da bo poskušal dobiti pokrovitelja za našo šolo.

»Jevnica leži v Zasavju, 20 km od Ljubljane in ima 740 prebivalcev. Prebivalci KS Jevnica se množično vozijo na delo v Ljubljano,« sva s

predsednikom KS povedala direktorju tovarne Lek v Ljubljani. Seznanila sva ga z aktivno udeležbo vaščanov v NOB in z njihovim velikim

deležem pri urejanju kraja za naš lepši jutrišnji dan. Jevnica ima pač to smolo, da je odrinjena na mejo treh občin, nekako v zatišje.

Izrazila sva željo, da prevzamejo pokroviteljstvo nad našo šolo, kajti s skupnimi močmi bi lažje uresničevali naloge, ki jih ima šola za vzgojo in izobrazbo otrok.

Med počitnicami so nas obiskali predstavniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij tovarne Lek. V prijetnem pogovoru smo se boje spoznali, si ogledali šolo in igrišče pri šoli, ki so ga uredili vaščani sami in jih seznanili z življenjem kraja in ljudi ter nekaj več zvedeli o življenju in delu tovarne Lek.

Tudi mi bi radi naše učence popeljali v šolo v naravi, pa so naše možnosti minimalne. Prav tako ne moremo za dedka Mraza obdariti vseh otrok in organizirati več ekskurzij, ki jih terja sodoben pouk.

Ko smo se zbrali v šoli na prvi šolski dan, smo želeli predvsem lepo in pristrčno sprejeti medse tiste, ki prvič stopajo v šolo. Nismo pričakovali, da se nas bo že ta dan spomnila tovarna Lek. Prišli so nam povedat, da nas tovarna Lek, kot pokrovitelj šole, že v prvih šolskih dneh vabi na enodnevno ekskurzijo na morje — v njihov dom počitka v Umag.

Tovarna Lek je pokazala veliko razumevanje za naše probleme in je lahko vzgled drugim.

Danica Godec

Na delovni akciji je vedno prijetno. — Foto: Zofka

Litijski planinci na Triglavu

Na vrhu Triglava

27 članov Planinskega društva Litija se je 11. avgusta podalo na štiridnevni izlet Vrata—Triglav—Triglavska jezera—Kom-

Prirodno stanje človekove okolice se nenehno slabša. Vzrok je naraščanje prebivalstva, koncentracija ljudi na razmeroma majhnih površinah in naraščanje gospodarske dejavnosti (industrija, obrt, turizem). V človekovo okolje prihajajo škodljive snovi, ki vplivajo na fizikalne, kemične in biološke lastnosti vode, zraka, tal, živali itd. Te snovi pri zadostnih koncentracijah spreminjajo prirodno ravnotežje. Spremembe prirodnega ravnotežja pa lahko prerastejo v katastrofo.

Problemu varstva okolja posvečajo vse večjo pozornost povsod po svetu. V mestih, kjer se pojavlja problem onesnaževanja okolja, se že lotevajo obsežnih sanacij prirodnih odvodnikov; ozračja, talnih in površinskih voda, tal in podobno. Ta prizadevanja, ki terjajo veliko naporov in finančnih sredstev, skušajo prizadeti človekovi okolici vrniti porušeno prirodno ravnotežje.

Na pobudo sveta za zdravstvo in socialno varstvo je bila v občini Litija ustanovljena in imenovana od občinske skupščine Litija komisija za varstvo okolja. Njena naloga je predvsem, da skrbi za ureditev tistih področij, ki so že onesnažena oziroma neprimerna, zdravo okolje pa ohrani čim dlje časa v neoporečnem stanju. Ena izmed njenih važnejših nalog je tudi, da preventivno zdravstveno in strokovno-tehnično službo ter pristojne inšpekcijske organe opozarja na hitro in učinkovito reševanje perečih problemov varstva okolja, vse z namenom, da zagotovi zdravje ljudi in estetski videz mesta in vasi. Kajti pra-

vico živeti v zdravem okolju zagotavlja vsem nam najvišji predpis naše skupnosti — ustava.

Na območju litijske občine smo zdravemu okolju in estetskemu izgledu povečali zelo malo pozornosti. Od vseh občanov pa je odvisno, kako bo urejeno naše okolje, da bo zdravo in prijetno v njem

živeti. Iz današnje situacije je razvidno, da bo potrebno marsikaj storiti in popraviti samo z dobro voljo občanov. V svojem kraju si bo vsak prizadeval, da bo uredil svoje okolje, v katerem živi, čim bolj in bolje.

Skraini čas je, da pristopimo h konkretnemu reševanju vseh problemov varstva okolja.

Komisija za varstvo okolja v občini Litija obvešča vse občane, da se v zvezi z odpravo pomanjkljivosti in ogrožanjem okolja obračajo na komisijo pri Občinski skupščini Litija, Parmova 9.

Z. B.

